

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู" นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ข้อเท็จจริงและปัญหา ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู ทั้งในด้านวิชาการและการบริหาร ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และเพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อทราบข้อเท็จจริงและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาค้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนและบริหารงานในหมวดวิชาสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 29 แห่ง แบบสอบถามจัดเป็น 2 ชุด สำหรับหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาจำนวน 29 ฉบับ และสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำนวน 203 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 232 ฉบับ แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) แบบประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open-end) แบ่งเป็น 2 ภาค คือ

ภาคที่ 1 รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ภาคที่ 2 รวบรวมการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้า
หมวดวิชาสังคมศึกษา ซึ่งแยกออกเป็น 8 หัวข้อดังนี้

1. งานเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน
2. งานนิเทศการสอนและปรับปรุงการสอนของอาจารย์ในหมวดวิชา
3. งานบริหารบุคลากรทางวิชาการในหมวดวิชา

4. งานส่งเสริมการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนและนักศึกษา
5. งานวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนและนักศึกษา
6. งานติดต่อประสานงานและงานธุรการ
7. งานจัดบริการวัสดุอุปกรณ์
8. งานฝึกสอนของนักเรียนและนักศึกษา

แบบสอบถามสำหรับหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาจะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 ตอน ก. เป็นลักษณะการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ตอน ข. เป็น
 คุณภาพของงานในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพ
 ของงานของหัวหน้าหมวดวิชา ในความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนจากหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาจำนวน 26 ฉบับ
 คิดเป็นร้อยละ 89.56 และได้แบบสอบถามคืนจากอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
 จำนวน 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.67 แล้วนำคำตอบมาวิเคราะห์ดังนี้

ภาคที่ 1 คิดคำตอบเป็นร้อยละ หกค่าเฉลี่ย (มัธยิมเลขคณิต)

ภาคที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอน ก. สำหรับหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา เป็นลักษณะการ
 ปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา คิดคำตอบเป็นร้อยละ

ตอน ข. เกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาสังคม
 ศึกษา ในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
 คิดคำตอบโดยหาค่าเฉลี่ย (มัธยิมเลขคณิต) หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ
 สอบความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าหมวดวิชา กับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา โดยหา
 อัตราส่วนวิกฤต ($t - test$).

ส่วนคำถามที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) ซึ่งรวมอยู่ในภาคที่ 2 ของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดลำดับความสำคัญของคำตอบจากจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาและความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

1.1 หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา อายุโดยเฉลี่ย 36.42 ปี เป็นหญิง 8 คน เป็นชาย 18 คน โสด 9 คน สมรส 17 คน คุนวุฒิต่ำสุด ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษา (ป.ม.) คุนวุฒิสุงสุดปริญญาโททางการศึกษา เคยทำการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉลี่ย 10.07 ปี เคยทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โดยเฉลี่ย 5.27 ปี เคยได้รับอนุญาตลาศึกษาต่อในประเทศ 7 คน ลาศึกษาต่อต่างประเทศ 3 คน คุนงานในประเทศ 8 คน เคยได้รับการอบรมในหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชา 12 คน และได้รับการอบรมทั่วไป 11 คน จำนวนชั่วโมงสอนในหนึ่งสัปดาห์โดยเฉลี่ย 8.65 ชั่วโมง

1.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา อายุเฉลี่ย 33.63 ปี เป็นหญิง 98 คน เป็นชาย 82 คน โสด 79 คน สมรส 101 คน มีคุนวุฒิต่ำสุดปริญญาตรี คุนวุฒิสุงสุดปริญญาโททางการศึกษา จำนวนปีที่เคยสอนวิชาสังคมศึกษา

โดยเฉลี่ย 6.46 ปี เคยได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาต่อภายในประเทศ 23 คน
ลาศึกษาต่อต่างประเทศ 6 คน ทำงานในประเทศ 17 คน ทำงานต่างประเทศ
2 คน เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาและการอบรมทั่วไป 57 คน
จำนวนชั่วโมงสอนทั้งหมดในหนึ่งสัปดาห์โดยเฉลี่ย 15.37 ชั่วโมง

2. บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา
ในวิทยาลัยครูนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาสังคม
ศึกษาโดยหาการ้อยละ และคุณภาพของงานในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา
และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยนำหนักคำตอบค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และทดสอบความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้
สอนวิชาสังคมศึกษา โดยหาอัตราส่วนวิกฤต สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1 งานเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์
ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานด้านนี้ ทั้ง 6 รายการอยู่ในเกณฑ์พอ-
ใช้ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดประชุมและ
สัมมนาปัญหาด้านวิชาการ เพื่อชี้แจงและแก้ไขข้อบกพร่องของงานต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติ
มาแล้ว เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการสอน (ข้อ 5 ในตารางที่ 1) คุณภาพของ
งานในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาดีกว่าของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคม
ศึกษา งานทั้งหมดในค่านี้อาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทำร่วมกับผู้อื่น

2.2 งานนิเทศการสอนและปรับปรุงการสอนของอาจารย์ใน หมวดวิชา

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานค่านี้นี้ ทั้ง 14 รายการ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน งานในค่านี้นี้ทั้งหมดหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทำร่วมกับผู้อื่น

2.3 งานบริหารบุคลากรทางวิชาการในหมวดวิชา

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานค่านี้นี้ ทั้ง 19 รายการ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน มีความแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้คือ

การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของอาจารย์ในหมวดวิชา เพื่อวางโครงการปรับปรุงแก้ไข (ข้อ 6 ในตารางที่ 3)

การสังเกตประสิทธิภาพและความสม่ำเสมอของการปฏิบัติงานของอาจารย์แล้วจบบันทึกไว้ (ข้อ 10 ในตารางที่ 3)

การติดตามผลการอบรมหลังจากส่งอาจารย์คนใดไปรับการอบรมแล้ว (ข้อ 12 ในตารางที่ 3)

งานในค่านี้นี้ทั้งหมดหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทำร่วมกับผู้อื่น

2.4 งานส่งเสริมการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักเรียนและนักศึกษาวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานค่านี้นี้ทั้ง 11 รายการ อยู่ในเกณฑ์ดี และส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน มีความแตกต่างกันในเรื่องการส่งเสริมให้นักเรียน

และนี้ศึกษาได้จัดอภิปรายนิทรรศการ แสดงความรู้ความสามารถและร่วมกันทำงาน (ข้อ 7 ตารางที่ 4) การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนและนักศึกษาที่เรียนช้า ให้ทันเพื่อน โดยจัดชั่วโมงเพิ่มเติมหรือฝึกฝนเป็นพิเศษ (ข้อ 8 ตารางที่ 4) และการจัดหารางวัลสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี หรือเอาใจใส่สม่ำเสมอ (ข้อ 10 ตารางที่ 4) คุณภาพของงานในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาคือกว่าของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

งานในด้านนี้ทั้งหมดหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่
ทำร่วมกับผู้อื่น

2.5 งานวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนและนักศึกษา

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานด้านนี้ ทั้ง 9 รายการ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน งานในด้านนี้ทั้งหมดหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทำร่วมกับผู้อื่น

2.6 งานติดตามประสานงานและงานธุรการ

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานด้านนี้ ทั้ง 11 รายการอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องการให้ความร่วมมือและประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายอื่น ๆ ในวิทยาลัย เพื่อช่วยจัดและแก้ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา และปัญหาอื่น ๆ ของนักเรียนและนักศึกษา (ข้อ 4 ตารางที่ 6) คุณภาพของงานในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา

สังคมศึกษาคึกว่าของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา งานทั้งหมดในค่านนี้ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทำร่วมกับผู้อื่น

2.7 งานจัดบริการวัสดุอุปกรณ์

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานค่านนี้ ทั้ง 11 รายการ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องการทำบันทึกจำนวนครั้งในการใช้อุปกรณ์แต่ละชนิด (ข้อ 7 ตารางที่ 7) คุณภาพของงานในความเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาคึกว่าของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา งานทั้งหมดในค่านนี้ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทำร่วมกับผู้อื่น

2.8 งานฝึกสอนของนักเรียนและนักศึกษา

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของงานค่านนี้ซึ่งมี 8 รายการ มีความเห็นสอดคล้องกันทุกรายการ สรุปงานค่านนี้อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี ที่เกณฑ์คุณภาพของงานต่ำเพราะงานค่านนี้ส่วนใหญ่หัวหน้าหมวดวิชาไม่ได้จัดทำเป็นหน้าที่ของศูนย์ฝึกสอนโดยเฉพาะทางหมวดเพียงแต่จัดส่งอาจารย์ช่วยเท่านั้น

3. ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับงานค่านอื่น ๆ ที่ทางหมวดได้จัดทำเพิ่มเติม ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะและปัญหาการปฏิบัติงานในค่านต่าง ๆ ของหัวหน้าหมวดวิชา สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยถืออันดับความสำคัญสูงสุดจากความคิดเห็นของผู้ตอบคำถามมากที่สุด ดังนี้

3.1 งานเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ การจัดเตรียมอัตรากำลังและเตรียมวิชาที่จะเปิดสอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานค่านนี้ คือ การปฏิบัติงานของหมวดวิชาเองมีน้อยมาก มักมาจากระดับบริหาร ควรให้อิสระกับหมวดวิชาในการจัดเตรียมงานและจัดบริหารงานในหมวดเอง

ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ ขาดหนังสือสำหรับค้นคว้าในการเตรียมการสอน และขาดอุปกรณ์การสอน

3.2 งานพิเศษการสอนและปรับปรุงการสอนของอาจารย์ในหมวดวิชา

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ การจัดทำให้มีการปรึกษาและตกลงระหว่างกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและผู้นิเทศเป็นประจำ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ ทางกรมการฝึกหัดครูควรจัดให้มีอาจารย์ในหมวดสังคมศึกษาได้เข้ารับการอบรมวิชาการใหม่ ๆ หรือวิธีสอนสังคมศึกษาแบบใหม่ เพราะเป็นวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ อุปกรณ์การสอนบางอย่างที่จำเป็นไม่สามารถจัดหาได้ เครื่องมือพิมพ์มีน้อย ขาดห้องประจำวิชาและปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ขาดผู้ชำนาญและมีความรู้ในการปรับปรุงและแนะนำวิธีสอนแบบใหม่

3.3 งานบริหารบุคลากรทางวิชาการในหมวดวิชา

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ มีการปรึกษาช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างอาจารย์ในหมวด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ ควรให้ทางหมวดมีอำนาจในการจัดการอบรม มีใจมาจากฝ่ายบริหารของวิทยาลัย และควรให้อำนาจแก่หัวหน้าหมวดในการบริหารงานของหมวดวิชา

ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ ขาดตัวบุคคลในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน และอาจารย์ภายในหมวดวิชาใช้เวลาในการปรึกษาหารือกันน้อยมาก

3.4 งานส่งเสริมการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนนักศึกษา

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ การนำนักศึกษาไปดูงานหรือทัศนศึกษาในรายวิชาที่เหมาะสม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ การเรียน
 สังคมศึกษาที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้
 ลงมือปฏิบัติ เช่น การทำงานร่วมกันและการเข้าไปอยู่ในชุมชนเพื่อให้ได้รู้ปัญหาและข้อ
 เท็จจริงด้วยตนเอง และการเรียนการสอนสังคมศึกษาควรรีบทันทีกับเหตุการณ์ปัจจุบันให้
 มากที่สุด ฉะนั้นอาจารย์ควรเป็นคนที่หาความรู้อยู่เสมอ

ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ นักศึกษาไม่เข้าใจเจตนาของการ
 เรียนสังคมศึกษา ฉะนั้นการทำงานจึงไม่มีความสนใจเท่าที่ควร

3.5 งานวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนและนักศึกษา

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ จัดทำแบบวัดผลไว้หลาย ๆ ชุด เพื่อ
 เปรียบเทียบมาตรฐานในการเรียนของนักศึกษา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ควรจัดทำข้อสอบมาตรฐานไว้
 เป็นเกณฑ์ และควรชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนทราบเป้าหมายของการวัดผลเพื่อให้เกิด
 ความเป็นธรรมในการให้คะแนน

ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านนี้ คือ ยังไม่มีข้อสอบมาตรฐาน เพราะ
 ขาดงบประมาณและผู้ดำเนินการ และอาจารย์ที่สอนในวิชาเดียวกันแต่ต่างหมู่กันให้
 คะแนนต่างกันก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรม

3.6 งานติดต่อประสานงานและงานธุรการ

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ การนำผลการประชุมของวิทยาลัย
 เสนอต่อที่ประชุมอาจารย์ในหมวดและนำผลการประชุมในหมวดเสนอต่อฝ่ายบริหาร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานด้านนี้ งานด้านนี้
 เป็นงานที่มีภาระมากต้องให้ผู้มีสมรรถภาพสูง และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รับฟังความคิดเห็น
 ของคนในหมวด แต่จะต้องมีการตัดสินใจที่เป็นอิสระ นอกจากนี้ควรจะได้มีการตกลง
 หลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับงานธุรการให้ถูกต้อง

ปัญหาเกี่ยวกับงานค้ำนี้ คือ เจ้าหน้าที่ที่จัดไว้ของหมวดไม่
ชำนาญงานธุรการ และการประชาสัมพันธ์ ทั้งยังเอาอาจารย์ไปทำงานธุรการทำให้
จำนวนอาจารย์ที่มีจำนวนน้อยอยู่แล้วให้หายอีก

3.7 งานจัดบริการวัสดุอุปกรณ์

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ การส่งเสริมให้นักเรียนทำอุปกรณ์
การสอนขึ้นใช้เอง

ความคิด เห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานค้ำนี้ คือ ผู้บริหาร
ควรส่งเสริมและจัดสรรประมาณในด้านในค้ำอุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น เพราะเป็นสิ่ง
สำคัญในการช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัญหาเกี่ยวกับงานค้ำนี้ ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์
การสอน หรือการจัดห้องประจำวิชา นอกจากนี้ยังพบกับปัญหาเมื่อต้องการใช้อุปกรณ์
การสอนมักหาไม่พบหรือใช้การไม่ได้

3.8 งานฝึกสอนของนักเรียนและนักศึกษา

งานที่จัดทำเพิ่มเติม คือ งานจัดเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา
ที่จะออกฝึกสอน งานค้ำฝึกสอนโดยตรงไม่ได้จัดทำขึ้นอยู่กับศูนย์ฝึกสอน จึงไม่ใช่
ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา

ความคิด เห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานค้ำนี้ คือ การที่จัด
ให้งานค้ำนี้เทศและฝึกสอนเป็นหน่วยงานหนึ่งโดยตรง มีความเหมาะสมดี

ปัญหาเกี่ยวกับงานค้ำนี้ คือ จำนวนอาจารย์ในเทศไม่เพียงพอ
กับจำนวนนักศึกษา ทำให้ดูแลแนะนำได้ไม่ทั่วถึง

ความคิด เห็นของหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาในค้ำต่าง ๆ ดัง
ได้กล่าวมานี้ ทำให้ทราบข้อเท็จจริง และปัญหาในการปฏิบัติงาน สรุปสาระสำคัญได้
ดังนี้ คือ

1. หัวหน้าหมวดวิชาไม่มีอำนาจเพียงพอในการบริหารงานภายในหมวดวิชา ส่วนใหญ่จะรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา
2. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ หนังสือ ตำรา อุปกรณ์ต่าง ๆ และห้องประจำวิชาของหมวด
3. ขาดผู้แนะนำช่วยเหลือในเรื่องวิธีสอนแผนใหม่
4. อาจารย์มีจำนวนน้อยมีชั่วโมงสอนมาก จึงไม่มีเวลาค้นคว้า วิจัย หรือประชุมปรึกษาหารือ
5. งานธุรการยังมีประสิทธิภาพไม่น่าพอใจ จึงทำให้การติดต่อลำบาก ทั้งยังไม่มีกำหนดลักษณะงานอย่างแน่นอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยนี้ พบว่า การปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาสังกัดศึกษาในวิทยาลัยครู โดยเฉลี่ยแล้ว หัวหน้าหมวดวิชาสังกัดศึกษาส่วนใหญ่ทำร่วมกับผู้อื่น คุณภาพของงานอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศรี ช่างนก¹ และประยุทธ กุญสาคร² ส่วนงานที่หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำ คืองานการฝึกสอนของนักเรียนและนักศึกษา เนื่องจากมีฝ่ายฝึกสอนของวิทยาลัยรับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง ซึ่งตรงกับการวิจัยของประยุทธ กุญสาคร³ เกี่ยวกับ

¹ สมศรี ช่างนก, เรื่องเดิม.

² ประยุทธ กุญสาคร, เรื่องเดิม.

³ เรื่องเดียวกัน

คุณภาพของงานวัดและประเมินผลของนักเรียนและนักศึกษา อยู่ในเกณฑ์ ซึ่งงานวิจัยของสมทรง ภัทรชาคร⁴ ก็ได้ผลเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งได้จากการวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญได้คือ

① งานนิเทศการสอนและปรับปรุงการสอนของอาจารย์ในหมวดวิชาในเรื่อง "การสังเกตการสอนของอาจารย์ในชั้นเรียน และการจัดให้มีการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอนระหว่างอาจารย์ในหมวดวิชา เพื่อจะไ้แลกเปลี่ยนความคิดและเทคนิคในการสอน" นั้น หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำ ซึ่งหัวหน้าหมวดวิชาสังคัมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคัมศึกษาได้ให้ความเห็นว่า มีจำนวนชั่วโมงสอนมากไม่มีเวลาพอจะเข้าสังเกตการสอน และการที่หัวหน้าหมวดจะเข้าสังเกตการสอนของอาจารย์จะเป็นการจับผิดอาจารย์ผู้สอน ทำให้อาจารย์ผู้สอนเกิดความไม่สบายใจในขณะที่สอน แต่เมื่อพิจารณาตามหลักการแล้วจะเห็นว่า หลักของการสังเกตการสอนในชั้นเรียน คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในการแก้ไข คัดสินปัญหาและอภิปรายปัญหาในการเรียนการสอน มิใช่การสังเกตการสอนในชั้นเรียนเพื่อทำรายงานหรือเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ให้เกิดความเสียหาย ฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนทุกท่านควรถือว่าการสังเกตการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับ Thomas H. Briggs ที่ว่า การสังเกตการสอนในชั้นเรียนมีคุณประโยชน์และจุดมุ่งหมายซึ่งสรุปได้ 11 ประการ คือ⁵

1. การสังเกตการสอนในชั้นเรียนก็เพื่อเรียนรู้ว่า การสอนของอาจารย์

⁴ สมทรง ภัทรชาคร, เรื่องเดิม

⁵ Thomas H. Briggs and Joseph Justman, Improving Instruction Through Supervision, (Second Printing, New York : The Macmillan Company, 1954), pp.5-22.

ในหมวดนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใดดำเนินการสอนอย่างไร เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการนิเทศการสอน

2. เพื่อสำรวจคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร มีความสามารถและความถนัดในด้านไหน เพื่อช่วยให้อาจารย์แต่ละคนได้ก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน
3. เพื่อดูความต้องการของอาจารย์ผู้สอนแต่ละคน แล้วนำความต้องการนั้นมาพิจารณาให้ความช่วยเหลือ
4. เป็นสิ่งหนึ่งที่จะชักจูงให้อาจารย์แสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ เป็นการแก้ไขอาจารย์บางคนที่ยังขาดความรับผิดชอบ - ทั้งยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี
5. เพื่อหาข้อมูลบางสิ่งบางอย่าง และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศ และเพื่อดูความต้องการของอาจารย์และนักเรียน และการตอบสนองความต้องการนั้น
6. เพื่อดูว่าคำแนะนำของหัวหน้าหมวดวิชานั้น อาจารย์ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ประโยชน์เพียงใด มีข้อบกพร่องอะไร
7. เพื่อทราบถึงความต้องการของอาจารย์บางประการ และใช้ความต้องการดังกล่าวนี้ เป็นแนวทางในการจัดโครงการได้อย่างถูกต้อง
8. เพื่อให้อาจารย์เข้าใจโครงการของผู้นิเทศอย่างถูกต้อง และเพื่อให้อาจารย์ผู้นิเทศได้ทำงานร่วมกัน
9. เพื่อช่วยให้งานในโรงเรียนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้งานดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย และมีจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน
10. เพื่อศึกษาว่า มีสิ่งใดบ้างที่จะช่วยการสอนของอาจารย์ให้ดีขึ้น

11. เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของผู้ในเทศเองให้มีประสบการณ์ใหม่และแปลกอยู่เสมอ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการดำเนินงานด้านนี้ ผู้สังเกตการสอนควรจะต้องวางแผนงานและกำหนดจุดมุ่งหมายของการสังเกต ถ้าได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันทั้งก่อนและหลังการสังเกต เพื่อจะได้มีโอกาสอภิปรายและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งชี้แจงความมุ่งหมายในการสังเกต และร่วมกันวิเคราะห์สิ่งที่ได้จากการสังเกตด้วยแล้ว ก็จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากไม่มีการจัดทำงานด้านนี้ก็เท่ากับว่าขาดการประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการวางแผนงานบริหาร ซึ่ง สุชาติ ประชากุล⁶ ได้กล่าวว่า ในขบวนการวางแผนงานนั้น จะต้องมีการปฏิบัติเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นกำหนดแผน ชั้นการใช้หรือบริหารงานตามแผน และชั้นการประเมินผล จะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้ ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างถึงที่หัวหน้าหมวดวิชาจะต้องปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศและปรับปรุงการสอนของอาจารย์ ในขณะที่ไม่สามารถส่งอาจารย์ไปอบรมและดูงานในด้านวิธีสอนใหม่ ๆ หรือไม่มีปีเทศก์ที่ช่วยสาธิตและแนะนำวิธีสอน

2. งานศึกษาประสานงานและงานธุรการ จากความเห็นของหัวหน้าหมวดศึกษาศาสตร์ และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ทำให้ทราบถึงข้อเสนอนี้และปัญหาบางประการในการปฏิบัติงานด้านนี้ คือ งานด้านนี้ยังไม่มีกำหนดหน้าที่ไว้อย่างแน่นอน ในปัจจุบันงานทางหมวดวิชาเป็นเพียงรับงานจากผู้บริหารของวิทยาลัย ฉะนั้น ทางฝ่ายบริหารจึงไม่ค่อยได้ทราบความคิดเห็นและความเคลื่อนไหวภายในหมวดวิชา ทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ทำงานไม่เพียงพอทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องทำงานด้านนี้ ซึ่ง

⁶ สุชาติ ประชากุล, หลักการบริหารงานแผนใหม่, (พระนคร : โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2512) หน้า 91

ผู้วิจัยเห็นว่า ทางวิทยาลัยควรเร่งดำเนินงานด้านนี้ว่ามีความสำคัญเท่ากับการเรียนการสอน เพราะงานด้านนี้จะเป็นตัวการสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ จึงต้องจัดระบบติดต่อสื่อสารให้ดี ทั้งยังจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในหมวดวิชาไม่ห่างเหินจากผู้บริหารของวิทยาลัย ทางผู้บริหารก็จะได้ทราบความเคลื่อนไหวของอาจารย์ได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่ง สมพงษ์ เกษมสิน⁷ ได้เสนอแนะความสำคัญไว้ว่า การติดต่อสื่อสารนั้นมีความมุ่งหมายก็เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามแผนงาน และเป็นการชักจูงให้ปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งจะต้องจัดให้เป็น การติดต่อสองทาง (Two-way Communication) หมายถึงการที่ผู้รับข่าวสารมีการตอบสนอง (Response) และมีการป้อนกลับ (Feed back) มายังผู้ส่งข่าว⁸

3. งานด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์ นั้น ปัจจุบันงานด้านนี้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอน ถือเป็นสื่อการสอนที่สำคัญมาก ซึ่งจากการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงปัญหาในงานด้านนี้บางประการ ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ ซึ่งในปัจจุบันนี้อุปกรณ์การสอนมีบทบาทมากในการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอนสมัยใหม่หรือเรียกกันว่าเทคโนโลยี เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องฉาย เป็นต้น ได้เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม และการศึกษาก็จะต้องมีบทบาทช่วยเหลือด้วยการนำเทคโนโลยีเข้าไปให้เด็กศึกษา และให้รู้จักแก้ไขได้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องเข้าใจถึงการใช้นวัตกรรมนั้น ๆ ที่จะนำมาใช้ โดยทั่วไปการนำเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียนมีผล 2 ประการ คือ ผลโดยตรงและผลโดยอ้อม ผลโดยตรงคือ ความรู้

⁷ สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยพัฒนาการพิมพ์, 2513) หน้า 372

⁸ Edwin B. Flippo, Management : A Behavioral Approach, (Boston, Mass : Allyn and Bzcon Inc., 1960), pp. 329-380.

ความคิดที่เทคโนโลยีนั้น ๆ (เช่น วิทยุ โทรทัศน์) ถ่ายทอดให้แก่เด็กนักเรียน ผลโดยอ้อมก็คือ ทัศนคติ ค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีชิ้นนั้น ๆ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีนั้นมีความสำคัญเพียงใด แต่ในขณะที่ยังไม่สามารถหาอุปกรณ์ใหม่ที่ต้องการได้ ก็สมควรอย่างยิ่งที่จะให้การดูแลรักษา ซ่อมแซม วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เดิมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี และอำนวยความสะดวกให้มากที่สุด⁹

การวิจัยครั้งนี้ยังได้พบปัญหาเกี่ยวกับความต้องการห้องประจำวิชาของอาจารย์ส่วนใหญ่ ซึ่งมีความสำคัญมากเช่นกันในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาครุได้พิจารณาว่าเป็นการ แม้จะยังมีคุณภาพและประสิทธิภาพไม่สูงนักก็ตาม แต่เป็นการที่ได้มีการริเริ่มดำเนินการ

การปฏิบัติงานเรื่องหนึ่งที่ยังไม่มีการจัดทำ คือ การตรวจกระดาษคำตอบของนักเรียนและนักศึกษา หลังจากอาจารย์ผู้สอนได้ตรวจให้คะแนนแล้ว ซึ่งหัวหน้าหมวดวิชาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้เหตุผลของการไม่ปฏิบัติงานค่านี้นี้ว่า หัวหน้าหมวดวิชามีงานที่จะต้องทำมาก และการปฏิบัติเช่นนี้จะถือเป็นการจับผิดอาจารย์ผู้สอน เมื่อมอบงานให้ทำแล้วก็ให้อิสระในการทำงาน แต่ถ้าพิจารณาอย่างเป็นกลางแล้ว หัวหน้าหมวดวิชาควรจะได้จัดทำบ้าง โดยชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติแล้ว ก็จะเป็นผลดีและทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา

ปัญหาที่สำคัญที่ได้พบจากการวิจัยครั้งนี้ก็คือ การปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาในการบริหารงานในหมวดนั้นยังไม่มีอิสระพอ ส่วนใหญ่รับคำสั่งจากผู้บริหาร

⁹ นิโคลาส เบนเนต, "การอธิบายความคิดใหม่และเทคโนโลยีใหม่ที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา", ดร.นาถ ศัมทวิรุพท์, แปล, โฉมหน้าใหม่ของการศึกษาไทย, (พระนคร : โรงพิมพ์วิเศษ, 2517) หน้า 196-198

ของวิทยาลัย ได้รับข้อเสนอแนะว่าหัวหน้าหมวดวิชาควรมีอำนาจในการดำเนินงาน
 ในหมวดอย่างเป็นอิสระ "ในทางทฤษฎี การมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบการมอบ
 ให้แก่ตำแหน่ง (Position) ไม่ใช่บุคคล"¹⁰ ซึ่งผู้มอบอำนาจไม่ควรควบคุมหรือ
 ติดตามการทำงานจนไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับมอบอำนาจได้ใช้ดุลยพินิจ ความสามารถ
 และการตัดสินใจในการวางแผนหรือดำเนินงานนั้น การมอบเช่นนั้นก็ไม่ใช่เป็นการ
 มอบอำนาจที่แท้แต่เป็นการมอบหมายงาน (Assignment) การมอบอำนาจหน้าที่
 นอกจากจะเป็นเทคนิคสำคัญในการบริหารงานแล้ว ยังเป็นศิลป์ในการบริหารอีกด้วย
 เพราะการมอบอำนาจหน้าที่จะเป็นเครื่องช่วยให้ทราบถึงความสามารถของผู้ใต้บังคับ
 บัญชาจริงลงไป ความสามารถในการวางแผนดำเนินงาน การตัดสินใจของหัวหน้า
 งาน และความสามารถของทีมงานเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงควรที่จะพิจารณาเทคนิค
 ข้างประการในการมอบอำนาจคือ¹¹ ควรพิจารณาความเหมาะสมของงาน ชี้แจง
 ให้ผู้รับมอบหมายเข้าใจวัตถุประสงค์ของงาน กำหนดมาตรฐานของการทำงาน มอบ
 ความเป็นอิสระในการทำงาน โดยให้ความรับผิดชอบที่ละน้อย มีการติดตามผล และ
 ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ผู้มอบอำนาจต้องกล้าเผชิญความฉืดด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้ หัวหน้าหมวดวิชาจึงควรได้รับมอบอำนาจหน้าที่
 ในการดำเนินงานภายในหมวดวิชา

เกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชานั้น มีความเห็น
 ระหว่างหัวหน้าหมวดวิชา และอาจารย์ผู้สอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญบ้าง ซึ่ง
 เป็นส่วนน้อย จากรายการทั้งสิ้น 89 รายการ ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันนั้นอาจเกิด

¹⁰William J. McBarney, Management Training. (Home-
 wood, Illinois : Richard D. Irwin, Inc., 1964), P.810-812

¹¹ สมพงษ์ เกษมสิน, เรื่องเดียวกัน, หน้า 450

ขึ้นได้ ตามความเห็นของผู้วิจัย การมีความเห็นขัดแย้งกันนั้นอาจเกิดจาก การตั้งจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานไวต่างกัน เช่น หัวหน้าหมวดวิชาอาจจะตั้งจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานไว้สูง และเห็นว่าการปฏิบัติตามรายการที่สอบถามมาควรจะไต่ผลดีกว่าที่ปฏิบัติอยู่ แต่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าการปฏิบัติงานนั้นได้ผลดีแล้ว จึงทำให้เกิดความแตกต่างกัน ในเรื่องการสอบถามเกี่ยวกับคุณค่า คุณภาพ ทัศนคตินั้นเป็นเรื่องที่จะประเมินหรือวัดออกมาให้เห็นจริงจึงได้ เพราะเป็นเรื่องที่มองไม่เห็น จึงได้แค่กะประมาณเท่านั้น และจากการประเมินคุณภาพโดยทั่วไปของการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชา ก็อยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

1. อาจารย์ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาด้วย เพื่อเข้าใจและมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในรายละเอียดการปฏิบัติงาน
2. เมื่ออาจารย์ผู้สอนท่านใดต้องการความช่วยเหลือ ควรปรึกษาและขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าหมวดวิชาทันที
3. อาจารย์ผู้สอนควรจัดให้มีการสังเกตการสอนในหมู่อาจารย์ด้วยกัน เพื่อปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ และยินดีรับฟังคำติชมของเพื่อนอาจารย์ด้วยกัน
4. อาจารย์ผู้สอนควรแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภายในหมวดวิชาต่อหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานภายในหมวด
5. อาจารย์ผู้สอนควรสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเกี่ยวกับเนื้อหา

วิชาและวิธีสอน

ข้อเสนอแนะต่อหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา

1. หัวหน้าหมวดวิชาควรเป็นผู้นำในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ การนิเทศการศึกษา เช่น การสาธิตการสอน การประชุมอาจารย์วางแผนก่อนเปิดภาคเรียน การสังเกตการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนภายในหมวด
2. หัวหน้าหมวดวิชาควรเป็นที่พึ่งทางวิชาการแก่อาจารย์ในหมวดวิชา และสามารถประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสม
3. หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาควรจัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้ครบทุกวิชา และทุกระดับชั้น จัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดหาอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม และแนะนำแหล่งวิทยากรต่าง ๆ แก่อาจารย์ผู้สอน
4. หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาควรประชุมชี้แจงถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนให้อาจารย์ภายในหมวดวิชาทราบเพื่อให้เข้าใจการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารวิทยาลัย

1. ผู้บริหารวิทยาลัยควรกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาไว้อย่างแน่ชัด และชี้แจงให้หัวหน้าหมวดวิชาทราบ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

~~2.~~ ผู้บริหารวิทยาลัยควรให้อำนาจหัวหน้าหมวดวิชาในการบริหารงานภายในหมวดวิชา เพื่อให้เกิดความพอใจในการทำงานและพัฒนางานในหมวดวิชาได้เต็มความสามารถ

~~3.~~ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ให้เพียงพอ และดำเนินการให้มีห้องประจำวิชา

4. ผู้บริหารวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนทางวิชาการเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาโดยเปิดโอกาสให้หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนได้ไปศึกษาต่อกิจงาน และอบรมทั้งในและนอกประเทศ

5. ควรให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อให้ได้บุคคลที่เต็มใจในการปฏิบัติงาน และมีสมรรถภาพเป็นที่ยอมรับของอาจารย์ภายในหมวดวิชา

6. ในกรณีที่ทางวิทยาลัยแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชา ควรพิจารณาคุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อเป็นที่พึงทางวิชาการของอาจารย์ในหมวดวิชา

ข้อเสนอแนะต่อกรมการฝึกหัดครู

1. ควรจัดการอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา

2. ควรบรรจุอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของแต่ละวิทยาลัย

3. หน่วยศึกษานิเทศก์ การการฝึกหัดครู ควรมีบทบาทอย่างยิ่งในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยจัดให้มีการสาธิตการสอน หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอนแผนใหม่แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู เช่น หมวดวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบกัน

2. ควรได้สอบถามบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาจากนักศึกษาในหมวดวิชานั้น ๆ ด้วย เพื่อการพิจารณาบทบาทได้อย่างครบถ้วน

3. การวิจัยในเรื่องนี้ควรหาวิธีการอื่น ๆ ในการหาข้อมูล เช่น การสังเกตการปฏิบัติงาน เป็นบทศึกษาเฉพาะกรณี (Case-study) เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและแม่นยำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย